

Učiteljsko društvo za konjiški okraj zboruje v četrtek dne 4. avgusta t. l. ob 1/2 11 uri dopoldne v Konjicah po sledečem vzporedi: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov o »Zavezinem« zborovanju. 4. Pogovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. 5. Vprašalna skrinjica. 6. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Gornjegrajsko okrajno učiteljsko društvo zborovalo je 3. julija t. l. na Ijubnem. Navzočih je bilo 10 učiteljev — od dveh odsotnih eden opravičen — in 11 učiteljic — odsotna ena opravičena — ter kot gostje g. Čulek iz Št. Jurja na juž. žel., tačas v Mozirju, gđc. Wudler, učiteljica žen. roč. del, in pet učiteljskih sopro, namreč gospe: Burdian, Kelc, Kocbek, Terčak in Wudler. Kot gost je prisostoval zborovanju tudi g. Cvetko, tehnik od Male Nedelje pri Ljutomeru.

Po jedrnatem nagovoru g. načelnika, v katerem je poudarjal slog in edinost, ki vlada med nami, in po prečitavanju ter odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja sta poročala delegata Kocbek in Šijanec o letošnji skupščini »Zaveze« v Postojni, na kar se obema izreče zahvala ter se jima poviša običajna potnina.

V daljšem predavanju je razpravljajal nadučitelj g. Kocbek o načrtu za sestavljanje in spisovanje krajevnih kronik. Na občo željo je obljubil poročevalec svoj spis priobčiti v »Popotniku«.

Pri točki: »Predlogi in nasveti« se je razgovarjalo o znani polemiki med »Domovino« in celjskimi učitelji. Sklenila se je soglasno resolucija, ki se vpošlje načelnikstvu »Zveze« v Celju. Ker ta resolucija ni namenjena javnosti, zato je tukaj ne priobčimo.

Na predlog g. Praprotnika smo sklepali, kaj storiti glede odprave III. pl. razreda.

Prihodnje zborovanje bo v Gornjem gradu meseca avgusta.

Konjiško učiteljsko društvo je imelo svoje redno zborovanje dne 10. julija v Konjicah. Razen dveh, ki ju nimamo navade pogrešati, smo se zbrali polnoštevilno; da bi bila znala za interesanten program, bi izvestno tudi njiju ne bilo manjkalo. Gospod predsednik pozdravi prisotne člane, osobito pa drage nam celjske goste, tov. Schmoranzerja, Voglarja in Krajnc, ter nam predstavi novega člana, gospico Olgo Schindler iz Prihove. Nato nam je predaval gosp. tov. Schmoranzler o novodobnem risanju in nam natančno za vsa šolska leta očrtal snov in tudi pot, ki nam ga je ubirati, da doženemo res sedanji moderni smoter. Da bi nam pa pokazal, da nova metoda ni nedosegljiv ideal, nam je prinesel s sabo risbe svojih učencev prvencev, ki nam niso samo dokazali istinitosti, temveč nas naravnost napolnili s čudom, da je možno okorne roke privedi do take dovršenosti in mlade umetnike do tako finega umetniškega naziranja. Risbe na pamet z barveno kredo kakor tudi s čopičem po naravnih predmetih so nas kar presenetile. Iskrena naša želja je, da bi g. večak svoja načela, neoplašen zaradi mnogih sličnih del, ki dan za dnevom kar preplavljajo učiteljstvo, objavil v naših strokovnih listih!

Burno pohvalo je žel g. predavatelj za svoj trud.

Druga točka vzporeda je bilo razmotrivanje našega stališča napram pozivu »Zveze« zaradi njenih diferenc z »Domovino«. Navzoči odborniki »Zveze«, g. tov. Krajnc, se je prav gorko zavzel za ravnanje »Zvezinega« vodstva in nas izkušal prepričati, da je isto bilo moralno zavezano, storiti znane korake. Temu je ugovarjal g. tov. L. Serajnik jun. ter dokazoval, kam bi nas privedla takšna brezobzirna taktika. Po živahni debati se je slednjič sprejel njegov predlog, da se naj o tej košljivi točki sicer solidarno, a vendar previdno postopa. Ker sta ti dve točki zavzeli toliko časa, da je bilo nemogoče ves program izčrpati, se je ostalo preložilo na prihodnje, izredno zborovanje, ki se vrši v to svrhu meseca avgusta v Konjicah. Na pogovor pridejo konferenčne teme, (ki jih bodo že sigurno imeli nekateri tovariši dodelane in in jih naj prinesejo s seboj,) kakor tudi poročilo delegatov o »Zavezinem« zborovanju. Ker bodo stvari velevažne, je upati, da ne bo tega zborovanja nihče zamudil. Da se vidimo vsi!

Savinjsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 24. julija na Vranskem. Zborovanja se je udeležilo 17 članov ter gosta gđc. Piano ter jurist g. Koderman.

Glavna točka dnevnega reda je bil pogovor glede »Lehrerbunda«. Pri zborovanju dne 18. svečna smo sklenili, da ostanemo še pri »Lehrerbundu«, ne zavežemo se pa naročiti na njegovo glasilo »Schul- und Lehrerzeitung«. Nato se je nekdo razkoračil v imenovanem listu ter začel udrihati po našem društvu. Uredništvo pa je pristavilo opombo, da izključi vsakega, kdor se temu ne vda, naj bo potem samo eden ali pa sto.

Z ozirom na to, da se moramo slovenski učitelji tesno okleniti domačih učiteljskih organizacij ter da je naša dolžnost, da izdatno podpiramo svoje liste in ker nam je dal »Lehrerbund« že takorekoč moralno brco, je društvo soglasno sklenilo, da izstopi iz »Lehrerbunda«.

Vodstvo »Zveze štajerskih učiteljev in učiteljic« pozivlja učit. društva, naj se posvetujejo pri zborovanjih o polemiki, ki se je začela med »Zvezo« in »Domovino«.

Po zborovanju se je zbralo učiteljstvo na vrtu gostilnice »Slovan«, kjer se je vršil koncert »Vranske Vile« in kamniške »Lire«, ki je napravila ta dan izlet na Vransko.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo ima svoj redni občni zbor v Kobaridu dne 4. avgusta t. l. ob 9. uri predpoldne. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. pravne razmere učiteljstva, 4. poročilo blagajnika, 5. volitev novega odbora. Gruntar, predsednik.

Književnost in umetnost.

»Popotnik« ima v 7. števil. tole vsebino: 1. Dr. Pribil: Modelovanje v ljudski šoli. — 2. V. Pulko: Samatologija v ljudski šoli. — 4. Fr. Kocbek: O načrtu za sestavljanje krajevnih opisov. — 4. Književno poročilo. — 5. Razgled. Listek. Pedagoški paberki. Kronika.

»Zvonček« ima v 8. števil. tole vsebino: 1. Sremski mučeniki. E. Gangl. Legenda. — 2. Večer za vasjo. Vida. Pesem. — 3. Anica. Andrej Rapè. Povest s podobo. — 4. Žarček. Marija Zopfova. Bajka. — 5. Mačka na peči. Ivo Trošt. Povest. — 6. Žena, ki je ukradla ščip. Ivo Trošt. Bajka. — 7. General Laudon. Fr. N. Zgodovinski spis. — 8. Ali imaš še mamo? Fran Voglar. Povest. — 9. Igraj kolce! Podoba. — 10. Junak. Leon Poljak. Pesem s podobo. — 11. Breze. E. Gangl. Legenda. — 12. Orel in črv. E. Gangl. Basen. — 13. Zajčkali smo se. Ivo Trošt. Povest s podobo. — 14. Kresna noč. Vida. Pesem. — 15. Pouk in zabava. Besedna naloga. Slava J. — Vsak po svoje. — Pogreznjena gora. — Zaklad v morju. — Prebivalstvo v Zedinjenih državah. — 48.000 metuljev. — Orel je odnesel otroka. — Najdragocenejše zbirke poštinih znamk. — Jeziki ruskega carstva. — Iz šole. — Najljubša jed. — 25 ur. — Dobro je računil. — Rešitev.

Knjižnica za mladino. Izdaja »Goriška tiskarna« A. Gabršček v Gorici. Ali res zaspi spanje naše — brezbriznosti? Gosp. Gabršček mi zopet piše iz Gorice med drugim o »Knjižnici za mladino« tudi to-le: »Kar se tiče »Knjižnice za mladino«, sem povsem obupal, da bi mogel premagati dosedanje mlačnost učiteljstva! — Letos sem dobil od »Narodnega sklada« 200 K in od »Gor. ljud. posojilnice« 200 K za knjige otrokom v Gorici in gradiščanskem okraju. Nekaj je kupilo »Posojilno društvo« v Ptuj — vse drugo ni vredno piškavega oreha! Naj oglašam in trosim še toliko, ne dobim zagotovila izven Goriške za 50 iztisov.

Cela Kranjska ni dala toliko, da bi bil le urednik plačan — pa zahtevajo že prispevke za »Zavezo«. — Naj se ostala Slovenija odzove tako kakor Goriška, pa bo dobivala »Zavezo« do 1000 K na leto! Od 4 knjige je to pač ogromna vsota! In vendar! Pri 2000 naročnikih je to mogoče! Na Goriškem je bilo nad 200 naročnikov, a tu je

Slovenec komaj $\frac{1}{10}$. Vsi ostali niso dali 200 naročnikov! Pa naj človek zalaga in lovi potem leta in leta svoj denar.

Lamentacije, same lamentacije, ki pa žalibog zaleželo prav toliko, kakor če zaženeš žida v pekel. Tukaj treba radikalnega zdravlila, in sicer naj izdela to zdravilo-mazilo gosp. Gabršček v Gorici sam. Izda naj in razpošlje vsem šolam pred koncem vsakega leta, ko se sestavljajo proračuni kraj. šol. sveta na Slovenskem, izkaz, obsegajoč:

1. s popolnim imenom in posebnim oznamenilom vse šole, ki so naročene na imenovano knjižnico od začetka;

2. s popolnim imenom in drugačnim oznamenilom vse šole, ki imajo imenovane knjižnice vse zvezke, pa niso naročnice od začetka;

3. s popolnim imenom vse šole, ki so sploh naročene na »Knjiž. za mladino«, brez ozira na število zvezkov.

Izkaz bodi sestavljen v istem redu, kakor so razvrščene šole v Primožičevem »Ročnem zapisniku«. To bo lepa — pozitivna slika naše delavnosti; negativno, žalostneje si pa lahko sestavi in ogleda vsakdo sam, če potem primerja Gabrščkov izkaz in Primožičev zapisnik. O, koliko bo praznih linic!

In vendar smo zrahljali tla »Zvončku«. Kako? Vrgli smo ga takorekoč že pred rojstvom v vse šole vsaj na Kranjskem. Uredništvo »Učit. Tovarisa« in »Zvončka« pa še danes rado pošili postrani na tiste šole, ki nimajo imenovanega mladinskega lista. Zato nadaljujem: »Knjižnica za mladino« najprej v vse šole na Slovenskem! Šolskega ognjišča bo dohivala prijatelj in privatnih naročnikov. Kaj pa z drugo polovico eksperimenta z zdravilom? Kdo naj maže? Učiteljstvo samo z »Zavezo« na čelu. Ako je »Zaveza« kaj do onih 1000 K na leto in še več do tega, da v razvitem mladinskem slovstvu odseva naša stanovska zavest, naj naroči, zabiči načelnikom okrajnih učit. društev, da redno ob vsakem društvenem zborovanju primerjajo Gabrščkov izkaz s Primožičevim zapisnikom in opozarjajo one počasne duhove, da se spomnijo tega podjetja vsaj — ob enajsti uri.

Napredek mora biti viden. V nekaj letih bi bila tudi na ta način naročena vsaka šola vsaj na en iztisk, pozneje tudi na več, in privatni naročniki ob taki razširjenosti podjetja tudi ne bodo izostali.

Častno obljubo se mora zavezati vsak šolski voditelj, čigar šola še ni naročena, da v prihodnjem izkazu ne bo več pri njegovi šoli režala iz negativne slike — brezbriznost.

Nato mora delati naša dična »Zaveza«, ako si hoče ohraniti pravico tirjati od podjetja svoj delež.

To sicer močno diši po reklami. Ali nič ne de. Vse drugače znajo svoje publikacije spravljati v šole češki učitelji ali Nemci ali pa recimo — naša »Družba sv. Cirila in Metoda«, naši nasprotniki klerikalci. Klin s klinom! Danes vsakdo bije boj za obstanek, moč je pa le v združenju.

Zato upam, da bosta oba činitelja slušala moj nasvet: Gosp. Gabršček naj izdela mazilo, a »Zaveza« naj v svoj gmotni dobiček in v znak naše samozvesti, da zmoremo tudi to v svojih močeh, marljivo maže in moralno sili druge, da bodo mazali vztrajno in povsod.

Brez reklame ni nič.

V Tomišlju, 31. julija 1904.

Ivo Trošt.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. Tvrdba Fr. Ks. Souvan v Ljubljani 61 K 24 h; »Bralno društvo« v Dol. Logatcu 40 K kot čisti dohodek koncerta z dne 10. julija t. l.

Kolekta poštnih znamk za učiteljski konvikt. Štajerski tovariši so se začeli jako zanimati za učiteljski konvikt, nekateri kar sami naročajo pri blagajniku »kolekte«, na katere potem pridno nabirajo znamke. Le tako naprej! Tovarš z Dolenjske, službujoč v bolj zapuščenem kraju, piše: »Ker pri nas ni takega ljudstva, ki bi se zanimalo za učiteljstvo, zato Vam iz svojih skromnih dohodkov pošljem pri-

ložene znamke v dokaz, kako iskreno želimo učitelji na kmetih, da bi čimprej stal naš »konvikt« pod streho. Če bo vse slovensko učiteljstvo tako vneto za konvikt, kakor je ta vrli tovariš, smemo trdno upati, da bomo ob 25letnici naše »Zaveze« zborovali že v lastnem domu. Bog daj!

Rezervni fond. Gospod Val. Zavrl, nadučitelj v Begunjah, je nabral pri okr. učit. konferenci dne 14. pret. m. 25 K 50 h. Darovali so: gospa Oman, gospice Kalmus, Kappus, Rajer in gg. Jos. Ažman, Bregar, Gerčar, Guštin, Humek, Jaklič, Jensko, Kalinger, Korošec, Matajc, Rihteršič, Rus, Šemrl, Zavrl, Zupančič in Žirovnik à 1 K; M. Razinger in A. Novak à 60 h; Fr. Jeglič 50 h; gospice: A. Ažman, Domianovič, Pogačnik, Zemljan in gg.: Baraga, Kocijančič, Labernik, Markošek in Petrovčič à 40 h in M. Hacin 20 h.

Učiteljska 25letnica. Jubilanti in njih prijatelji, ki izlete dne 3. avgusta v Vintgar in na Bled, se peljejo z vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 7:05 zjutraj in dospe v Javornik ob 9:14.

Katehet Oswald se poti in trudi v »Slovenca«, da bi ovrgel to, kar smo pisali v zadnji številki o pogrebu pokojnega ravnatelja Pirca. Da ni ropotanje prečastitega gospoda kateheta brez osebnosti, se razume ob sebi. To je klerikalna manira. S tem, da hoče »Slovenec« dokazi obratno, je najlepše dokazano to, kar smo pisali mi. Torej pikal — Pri tej priliki bi se drznili pohlevno omeniti, da nekateri prečastiti gospodje kateheti malo preveč politikujejo in se nekoliko premalo brigajo za verouk. Zatorej se nam prav nič čudno ne zdi, če ni vse tako, kakor bi moralo biti. Verouk je dolga vrsta abstraktnosti, zato je ta pouk jako težaven; in gotovo bi bilo koristnejše in vzvišenosti tega predmeta primernejše, če bi se prečastiti gospodje kateheti dostojno in vztrajno pripravljali na pouk, nego pa da odlagajo svoje duhovitosti v »Slovenca«. Bolje bi bilo tudi, da pišejo kakšne pomožne knjige, da bi se iz njih učili, kako naj razlagajo učencem katekizem, da bi ne bil ves sedanjí njih »pouk« brezuspešen. Mi, ki smo liberalci, poznamo take knjige: imajo jih Nemci pa tudi Čehi in Hrvati jih imajo. A ljubljanska škofija še ni rodila kateheta, ki bi napisal svojim stanovskim bratom tako knjigo! To je znak, kako resno smatrajo prečastiti gospodje vzgojno svojo nalogo! Naš dober svet se torej glasi: »Poglabljajte se v svojo stroko, da ne bo pouk v krščanskem nauku tako konfuzen in brezsmiseln!« Zdi se nam pa, da je naš nasvet le bob ob steno. O tem nas prepriča prihodnji sobotni »Slovenec«.

„Geistliche Uebungen für Lehrerinnen.“ V inse-ratnem delu uradnega lista smo te dni čitali vabilo, s katerim »die Vorsteherung des Ursulinen-Konventes in Laibach« vabi »ff. Lehrerinnen« k duhovnim vajam, ki se vrše od 31. julija do 4. t. m. Nemškutarskim ljubljanskim nunam ni mogoče dopovedati, da naj puste med počitnicami učiteljice v miru. Ljubljanskemu škofu smo to že dopovedali, zatorej ga je že minila skrb za naše grešne duše. Klerikalni ljubljanski nunski kloster naj posnema svojega vrhovnega čuvaja in naj prepusti skrb za izveličanje duš našim učiteljicam samim. Pametneje in bolj krščansko bi bilo, da je naše klerikalno pobožništvo zavzeto tudi za gmotno blaginjo učiteljstva. Toda te usiljevanje in popolnoma nepotrebne »geistliche Uebungen« nam pričajo, da so klerikalci trdno prepričani, da ni treba učiteljstvu kruha, nego da mu je dovolj, če ga tolažijo brezposelni pridigarji z radostjo ne-beškega zveličanja! — Če ostane letošnji inserat ljubljanskih nun brez uspeha, jim svetujemo, naj poizkusijo prihodnje leto svojo srečo — s plakati. Morda le privabijo koga med dolgočasne samostanske zidove!

Učiteljske izpremembe na Štajerskem. Nadučitelja sta postala: pri Sv. Treh kraljih pri Ormožu Ludovik Sijanec, dosedaj učitelj pri Sv. Jurju v Slovenskih goricah; pri Sv. Florjanu na Boču pa Fran Auernik, dosedaj okrajni pomožni učitelj za celjski politični okraj. Za učitelja v Vuh-redu je imenovan Ivan Robič, dosedaj pomožni učitelj pri Sv. Križu — Slatina. Poroka se je dovolila učiteljici Josipini Stuhec pri Sv. Antonu v Slovenskih Goricah z ondotnim učiteljem Antonom Vogrincem.